

5- KINH VUA KÍNH ĐIỆN

Nghe như vậy:

Đức Phật trú ở tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc tại nước Xá-vệ. Đến giờ thọ trai, các vị Tỳ-kheo, ôm bát vào thành khát thực. Các vị tự nghĩ và nói với nhau:

–Nay vào thành thì quá sớm, chúng ta nên đến giảng đường của các vị Phạm chí ngoại đạo.

Khi đến nơi, các vị Tỳ-kheo và các chúng Phạm chí chào hỏi nhau rồi đồng ngồi xuống. Lúc đó các vị Phạm chí đang tự tranh luận với nhau, câu chuyện càng lúc càng gay gắt không thể giải quyết được, đến độ họ tức giận, hủy báng nhau:

–Ta biết pháp này, còn ông biết pháp nào? Điều ta hiểu biết hợp với đạo, còn điều ông hiểu biết thì hợp với đạo gì? Pháp ta nói có thể thực hành rất dễ, còn pháp của ông nói khó có thể thực hành được. Điều phải nói trước ông lại nói sau, điều nên nói sau ông lại nói trước. Pháp của ông phần nhiều là sai lầm, chỉ như giao gánh nặng làm người nghe không thể nâng được, bởi vì họ không thể hiểu được nghĩa lý của lời ông nói. Ông chắc biết điểm cao nhất của pháp là vô sở hữu chứ? Ông hiểu thế nào, mau trả lời?

Họ dùng miệng lưỡi như kiếm nhọn để công kích nhau. Người này công kích một lời thì người kia phản ứng lại ba lời. Các vị Tỳ-kheo nghe họ oán trách nhau, người này nói: “Như vậy cũng chưa đúng”; người kia bảo: “Lời ông nói cũng không có bằng chứng”. Các vị đều đứng dậy vào thành Xá-vệ khát thực. Thọ trai xong các Tỳ-kheo, cất bát rồi quay lại khu lâm viên Kỳ-đà, vào đánh lễ Đức Phật, ngồi qua một bên, trình bày đầy đủ những việc trên cho Đức Phật. Các Tỳ-kheo bạch:

–Chúng con nghĩ các vị học giả Phạm chí ấy tự làm khổ bản thân. Đến khi nào mới được giải thoát?

Đức Phật dạy:

–Chúng Phạm chí này chẳng phải chỉ ngu si một đời thôi đâu. Lâu xa trong quá khứ, ở cõi Diêm-phù-lợi này có một vị vua tên là Kính Điện. Nhà vua truyền lệnh cho sứ thần đi khắp nơi tập trung tất cả những người mù trong nước lại, đưa đến dưới cung điện. Sứ giả theo lệnh vua lập tức đi khắp nơi triệu tập tất cả người mù đưa đến trước điện, rồi tâu lên vua. Nhà vua lệnh cho vị đại thần dẫn bọn họ đến để xem con voi của ngài.

Vị đại thần dẫn họ đến chuồng voi, rồi chỉ cho họ từng bộ phận con voi để họ tự sờ mó. Có người thì sờ chân voi, người sờ đuôi voi, người sờ phần trong của đuôi voi, người sờ bụng voi, người sờ hông voi, lưng voi, tai voi, đầu voi, ngà voi, vòi voi. Sau khi các người mù đã sờ xong, vị đại thần bèn dẫn họ trở về chỗ vua. Nhà vua hỏi tất cả bọn họ:

–Các người đều sờ thấy con voi rồi phải không?

Các người mù thưa:

–Chúng tôi đều thấy.

Vua hỏi:

–Nó giống như cái gì?

Có một người trong nhóm sờ trúng chân voi tâu:

–Thần thấy con voi của đức vua giống như cây cột.

Người sờ trúng đuôi voi tâu:

–Nó giống như cây chổi quét nhà.

Người sờ trúng phần trong của đuôi voi tâu:

- Nó giống như cây gậy.
- Người sờ trứng phân bụng tâu:
- Nó giống cái trống.
- Người sờ trứng hông voi tâu:
- Nó giống như vách tường.
- Người sờ trứng lưng voi tâu:
- Nó như cái bờ cao.
- Người sờ trứng lỗ tai voi tâu:
- Nó giống như cái sàng lớn.
- Người sờ trứng đầu voi thì nói:
- Nó giống như cái cối giã gạo.
- Người sờ trứng ngà voi thì nói:
- Nó giống như cái sừng.
- Người sờ trứng cái vòi thì nói:
- Nó giống như cây lũa.

Họ ở trước đức vua cùng nhau tranh cãi về con voi. Ai cũng cho lời của mình là đúng. Bấy giờ đức vua nói bài kệ:

*Nay chúng những người mù
Không thật, cho là thật
Thấy một, bác tất cả
Vì voi mãi oán tranh.*

Đức Phật bảo các Tỳ-kheo:

–Vua Kính Diện lúc ấy chính là thân của Ta. Còn những người mù lúc đó chính là bọn Phạm chí ở giảng đường đó. Khi xưa bọn họ không có trí tuệ, ngồi tranh luận suông với nhau. Bây giờ bọn họ cũng u tối, tranh cãi suông, không có chút ích lợi nào!

Khi đó Đức Phật muốn pháp nghĩa này được ghi chép đầy đủ trong kinh nên truyền các đệ tử phải hiểu rõ tất cả để soi sáng cho người đời sau, và dạy tôi giữ gìn kinh văn và giáo pháp được trụ thế lâu dài. Ngài nói kinh Nghĩa Túc này:

*Tự mình tối, bảo người si ám
Mê lậu mãi, biết bao giờ sáng
Thân vô đạo tự xưng hiểu đạo
Lý luận, không hành, sao giải thoát?
Thường tự tỉnh, được tôn kính
Điều thấy nghe, hành tối thượng.
Bị trôi trong năm cõi thế
Tự cho lạ, vượt hơn người
Sống si mê, mong đạt thiện
Học tà đạo, muốn vượt thoát
Nghe điều gì khéo suy tư
Tuy trì giới, chớ cho đủ.
Gặp việc đời đừng cuốn theo
Tâm luôn niệm, không bằng hành
Tu bình đẳng, luôn tôn kính
Chớ nghĩ tưởng: “Không bì kịp”
Tưởng ấy đoạn, sau mới hết.*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Đừng khởi ý: “Một mình được”
Không tự nghĩ mình thắng trí
Có kiến thức, nên quán hạnh
Không tìm câu hai cực đoan.
Cần xa lìa trong sơ niệm
Cũng không trụ ở hai bên
Nên quán pháp, được chánh định,
Ý lãnh thọ các kiến văn
Đừng suy tưởng theo tà niệm.
Tuệ quán pháp để hiểu tâm
Được tâm đó mãi ly trần.
Không tâm đạo, hành pháp nào?
Cầu thật nghĩa nên hành pháp
Chỉ giữ giới, tìm lý chân
Đến bờ kia không thoái chuyển.*

Đức Phật nói kinh Nghĩa Túc xong, tất cả các Tỳ-kheo đều hoan hỷ.

M